

Motion till riksdagen 2019/20:3358

av Johan Pehrson m.fl. (L)

Liberal politik för utveckling och företagande i hela Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja möjligheten att bo, leva och driva företag i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om företagandets villkor och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samarbeten mellan skolväsendet och ideella aktörer för att väcka intresse för entreprenörskap och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det statliga riskkapitalet ska vara tillgängligt för investeringar i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att effektiva transporter spelar en avgörande roll för att säkerställa företagens konkurrenskraft och jobben och för att säkra tillväxt i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att Gotlandstrafiken blir en del av den nationella infrastrukturen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över formerna för kultursamverkansmodellen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av god tillgång till posttjänster och digital infrastruktur i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige är mer än ett fåtal storstäder. Liberalerna anser att det ska vara möjligt att bo och arbeta i hela Sverige, vare sig man har valt att bosätta sig i Höljes i Värmlands län, Umeå i Västerbottens län eller i något av våra storstadsområden, och samtidigt ha tillgång till en grundläggande samhällsservice. Det handlar om saker som att kunna driva företag, utbilda sig och ha tillgång till fungerande infrastruktur. Alla ska kunna leva som man vill, var man vill.

Globaliseringen leder till förändringar som får olika genomslag i olika delar av Sverige. Samhällen förändras. Urbanisering bygger i grunden på människors fria val, och det försvarar vi. Samtidigt finns utmaningar med skillnader mellan å ena sidan städer med en starkt växande privat tjänstesektor och å andra sidan områden med en hög sårbarhet och lokala utmaningar.

Utgångspunkten för oss som liberaler är värnandet om människors makt över sin egen situation och möjlighet att skapa sin egen framtid. En liberal politik för hela Sverige strävar efter att skapa förutsättningar för dem som vill bo och arbeta på landsbygden eller i mindre tätorter att göra det. Vi ska ta vara på de unika förutsättningar för individers utvecklingskraft och företags konkurrenskraft som finns i olika delar av vårt land. För att möjliggöra service på landsbygden ser vi gärna flexibla lösningar och samarbeten mellan olika aktörer och anser att det finns behov av ett visst statligt stöd.

Liberalerna vill att hela Sveriges utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas till vara. Det är företagande och ekonomisk utveckling som är grunden för vårt välbefinnande. Därför måste människor och företag över hela landet ges möjligheter att växa och utvecklas.

En regional utveckling i hela landet förutsätter också en fungerande bostadspolitik och en väl utbyggd kommersiell såväl som offentlig samhällsservice för att vara attraktiv och locka till sig arbetskraft.

Liberala vinster genom januariavtalet

I den politiska överenskommelsen mellan Liberalerna, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Centerpartiet, det s.k. januariavtalet, har de fyra partierna enats om flera förslag som innebär goda förutsättningar för att ge hela Sverige möjlighet att utvecklas och för att skapa ett bättre företagsklimat. Det handlar exempelvis om förbättrade kommunikationer, ett mer flexibelt strandskydd, förändringar i företagsbeskattningen, ett utvidgat RUT-avdrag, minskat krångel för företagare och digital infrastruktur i hela landet.

Liberal näringspolitik för att hela Sverige ska växa

Om hela Sverige ska växa behövs det fler jobb. Fler jobb i växande företag innebär ökade skatteintäkter som i sin tur kan finansiera vår gemensamma välfärd. Sverige behöver därför en företagsvänlig politik och det uppnås inte genom höjda skatter på jobb och företagande. I stället behövs regelförenklingar och ett företagsvänligt klimat.

Liberalerna menar att det behövs riktade åtgärder men också generella insatser för att fler företag ska kunna växa och anställa i hela Sverige. Ett generellt förbättrat företagsklimat med sänkta skatter och mindre byråkrati gynnar alla företag, inte minst företagen i glesbygd. Varje kommun och region har ett ansvar att genomföra nödvändiga insatser för ett förbättrat näringsklimat.

De generella insatserna på nationell nivå för jobb, utbildning och ett förbättrat företagsklimat behöver kombineras med regionala tillväxtinsatser. Bland annat behövs förutsättningar som stimulerar företagsutvecklingen i hela Sverige.

Entreprenörskap ska löpa som en röd tråd genom hela utbildningssystemet

I dag är det inte lika självklart att starta eget som att ta anställning. Det handlar mycket om vilken erfarenhet individen har av företagande från både nära och kära men också om vilken kunskap individen har fått om företagande via skolan.

En god väg till nyföretagande är utbildningar i entreprenörskap i skolan. Där får ungdomar förverkliga sina idéer och pröva sina vingar som entreprenörer tack vare stöd från ideella aktörer som Ung Företagsamhet. Ung Företagsamhet är en ideell och obunden utbildningsorganisation med syftet att tillsammans med skolan sprida kunskap om entreprenörskap och företagande i utbildningssystemet. Tack vare Ung Företagsamhet och dess lokala organisationer har nära hälften av landets gymnasieskolor sedan 2009 gett sina elever möjlighet att driva UF-företag. Förutsättningarna för sådana samarbeten mellan skolväsendet och ideella aktörer ska vara goda.

Det ska vara lätt att göra rätt som företagare

Det ska vara enkelt att driva företag. Vi vill göra det enklare för alla att starta och driva ett eget företag. Regelbördan för framför allt de små och medelstora företagen behöver minska. Samtidigt behöver nya regler införas i ett samhälle som ständigt förändras.

För att förhindra en ökad regelbörda och ökade administrativa kostnader anser vi därför att man bör pröva principen ”en regel in, en regel ut” när det gäller lagstiftning som påverkar företagande. Principen innebär att för varje ny betungande administrativ börda som införs måste en motsvarande börda tas bort, och det syftar till att garantera att den samlade regelbördan för den som berörs av en ny regel i vart fall inte ökar.

I dag tvingas företag vända sig till många olika nationella myndigheter i sitt företagande. Uppgiftslämnande sker till SCB, Skatteverket och Bolagsverket. Uppgifter om företagets ledning lämnas till Bolagsverket och Skatteverket. Tillsyn sker av länsstyrelserna och av olika specialistmyndigheter. Att föra samtal med var och en av dessa är en orimlig regelbörda för näringsidkaren. I stället bör en ”en dörr in”-funktion skapas för landets företag.

En översyn bör göras av regleringsbreven för förvaltningsmyndigheterna för att tydliggöra det ansvar som dessa har för att värna näringsklimatet i Sverige. Innan en myndighet beslutar om föreskrifter eller allmänna råd ska myndigheten göra en konsekvensutredning för att analysera förslagets följderna och kostnadsmässiga effekter för företagen. När det gäller föreskrifter som kan påverka företags förutsättningar ska myndigheten dessutom ge Regelrådet tillfälle att yttra sig över konsekvensutredningen.

Arbetet med modern lagstiftning och utvecklingen av nya lösningar måste snabbare anpassas för att inte skapa en snedvriden konkurrens. Ett tydligt sådant exempel är lagen om att bedriva hotell- och pensionärsrörelse. I dag räcker det inte att uppfylla de sedvanliga kraven om att man har rätt att driva företag eller öppna ett hotell eller ett pensionat. Det krävs också en extra lämplighetsprövning där man prövas hos polisen om man är lämplig att driva hotell, och lagen föreskriver dessutom att polisen ska godkänna

en namngiven föreståndare och dennes ersättare som ansvarar för verksamheten i tillståndshavarens ställe samt inspektera byggnadens beskaffenhet.

Kapital och finansiering för företagen

För företagarna är ett av de främsta hindren för expansion och nyanställning svårigheten att få finansiering. Över hälften av alla Sveriges småföretagare anser att det är ganska eller mycket svårt att få extern finansiering till löpande verksamhet och investeringar. Ett fungerande finansieringssystem för små och medelstora företag som står inför en expansion skapar både jobb, tillväxt och ökade intäkter till vår gemensamma välfärd.

Privat kapital är helt avgörande för att kunna starta, driva och utveckla ett företag. I vissa fall kan statligt riskkapital behövas för att komplettera det privata kapitalet. Liberalerna anser att det görs bra med en så kallad fond-i-fond-lösning, där statligt riskkapital från början samverkar med privata fonder för att nå mindre och växande företag. Det är särskilt viktigt att stötta företag med stor tillväxtpotential i ett tidigt skede. Statligt riskkapital måste vara tillgängligt i hela landet så att alla företag i landet ges goda förutsättningar.

Det statliga riskkapitalet är en marknadsekonomisk anomali som i vissa fall kan vara behövligt men är långtifrån eftersträvansvärt. Det statliga riskkapitalet fyller en funktion där marknaden på ett eller annat sätt inte fungerar, eller där glesbygd och geografiska utmaningar försvårar företagets kapitalförsörjning. Det finns dock inget egenvärde i att ha ett så omfattande statligt riskkapital som vi har i dag. De statliga utgifterna på detta område skulle exempelvis kunna omformas till ett utökat investeringsavdrag för entreprenörers satsningar på sina egna och andras bolag. Detta måste utredas noga. När det statliga riskkapitalet satsas är det ofta för lite och för sent. Riksrevisionen har i sin rapport Statens insatser för riskkapitalförsörjning – i senaste laget (RiR 2014:1) pekat på att det statliga riskkapitalet inte når de små och nystartade företag som enligt regleringsbrevet ska ta del av de avsatta tillgångarna. Höga räntor, höga administrativa kostnader och långa beslutstider gör de statliga riskkapitalbolagen till olämpliga tillväxtfinansiärer enligt organisationer som Svenskt Näringsliv och Företagarna.

Lejonparten av företagets finansiering sköts på ett fullgott sätt på den fria marknaden, men det finns även exempel på tillfällen då stöd från statliga investeringsfonder kan vara på sin plats. Aktörer som Almi Företagspartner ska fungera som ett komplement till de kommersiella bankerna och rikta in sig på de nystartade bolag som kan ha svårt att hitta traditionell finansiering, framför allt på grund av att de är nystartade och därmed är svårare att värdera. Statens investeringar får inte skapa några undanträngningseffekter, där privata investerare skulle kunna fylla det aktuella behovet. I stället bör verksamheten riktas mot att stärka just de aktörer som marknaden inte satsar på. Det kan handla om nystartade företag utan kapital, eller där näringsidkaren inte har något eget kapital som kan fungera som säkerhet för ett eventuellt lån. Eventuella undanträngningseffekter som det statliga riskkapitalet skapar ska utredas.

En ökad trygghet för företagaren

I den parlamentariska socialförsäkringsutredningen Mer trygghet och bättre försäkring (SOU 2015:21) framhålls brister i socialförsäkringssystemet för företagare. Speciellt när det gäller de så kallade ”kombinatorerna”: företagare som förenar kortare anställningar

med sin egen näringsverksamhet. Kombinatörerna är många och ökar stadigt i antal. Välfärdssystemet kan inte baseras på att man delar in medborgarna i ett A- och ett B-lag, där löntagare erbjuds bättre skydd än den som väljer att skapa ett välfärdsskapande företag. Dagens arbetsmarknad kräver tydliga och generella regler som värnar samtliga medborgare. Systemen för sjukpenning, arbetslöshetsförsäkring, föräldrapenning och friskvård måste i större utsträckning likställas mellan företagare och anställda.

För den som driver ett företag är det svårt och dyrt att vara sjuk. Risk för minskad omsättning, en tung regelbörda och en bristande möjlighet till ekonomisk ersättning straffar den som har tagit steget till eget företag. Ofta drabbas företagaren dubbelt när denne tvingas betala både sjuklön för den sjuka personalen och jobba i kapp det arbete som måste göras. Kanske när man själv är sjuk. Enligt organisationer som Företagarna går många företagare till jobbet även om de borde vara hemma och kureras sig. Systemet med sjukpenninggrundande inkomst (SGI) är i dag utformat för sjuka arbetstagare på arbetsmarknaden. Inte för de fall då arbetsgivaren eller företagaren själv blir sjuk. Reglerna samlas i socialförsäkringsbalken (2010:110) och leder i många fall värderingsmässigt fel. Om vi vill att fler människor ska känna det som ett tryggt, givet och utvecklande steg att gå från anställning till eget företag måste reglerna anpassas efter våra välfärdsskapares förutsättningar.

För att ytterligare försvåra systemet har systemet för sjukförsäkringen olika regler för den som har en enskild firma och den som driver aktiebolag och är anställd av det egna bolaget. Egenföretagaren kan välja en karenstid mellan 1, 3 eller 30 dagar innan personen kan vända sig till Försäkringskassan för sjukersättning, medan den som driver sitt företag som aktiebolag betalar sjuklön åt sig själv de första 14 dagarna (förutom den första karensdagen). Här behövs en ökad förståelse för näringsidkarens förutsättningar, speciellt när det gäller äldre företagare.

Hitta rätt kompetens

Kompetensförsörjning har det talats om alltsedan 50-talet, kanske mer nu är någonsin i vår globaliserade och föränderliga värld. Kunskap och kompetens är ett av Sveriges främsta konkurrensmedel. Näringslivet behöver rätt kompetens för att vara konkurrenskraftigt.

Oavsett bransch och oavsett var i Sverige företaget är verksamt utbrister företagen samstämmigt att de har svårt att hitta kompetent personal.

Den växande arbetskraftsbristen i Sverige och företagens allt större problem med kompetensförsörjning riskerar att få stora konsekvenser för Sveriges tillväxt och välfärdsskapande. Om utbildad arbetskraft inte finns tillgänglig riskerar företag att tvingas att förlägga sin verksamhet till andra länder. För att säkra kompetensförsörjningen på lång sikt krävs utbildning med vuxenutbildning, högskolor och universitet av hög kvalitet. Yrkeshögskolan har här en viktig uppgift att fylla då den är en effektiv utbildning som är kopplad till den regionala arbetsmarknaden.

Sverige ska vara ett attraktivt land som människor med viktig kompetens vill flytta till. Arbetskraftsinvandring handlar om Sveriges tillväxt och konkurrenskraft. Det har blivit tydligt att regelverket måste förbättras då de så kallade kompetensutvisningarna fortsätter. Att ansöka om arbetstillstånd ska gå snabbt och enkelt, och handläggningstiderna måste kortas.

En infrastruktur som håller ihop hela Sverige

För att hela Sverige ska kunna växa behövs en god infrastruktur. Strategiskt viktig infrastruktur måste prioriteras och utvecklas för att hänga med både invånarnas och näringslivets behov. Fungerande kommunikationer är viktiga för jobb och hållbar tillväxt i hela landet. Därför krävs fortsatta investeringar i järnväg, väg och annan infrastruktur. Det finns inget land inom EU som har så långt mellan landsändarna som Sverige. Det gör oss beroende av väl fungerande flygtrafik och flygplatser i hela landet, inte minst i Stockholmsregionen där Arlanda och Bromma för närvarande utgör de två viktigaste naven i flygtrafiken för såväl privatresenärer som affärsresenärer. För att trafikslagen ska konkurrera på lika villkor måste dock flyget liksom alla andra transportslag stå för sina egna klimatkostnader, på såväl nationell som internationell nivå.

Liberalerna vill att man ska se över möjligheten att likställa färjetrafiken till och från Gotland med vägar och järnvägar och låta den ingå i den nationella infrastrukturen.

Effektiva och väl fungerande transporter är centralt för att företag ska kunna leverera varor till kunder och leverantörer. Transporter med lastbil är många gånger en förutsättning för att företag i allmänhet och industrin i synnerhet ska kunna verka och utvecklas i hela Sverige, där långa transporter lätt kan bli en konkurrensnackdel. Längre och tyngre fordon kan frakta mer gods per lastbil. Genom att dessa fordon tillåts kan utsläppen minska samtidigt som effektiviteten och lönsamheten ökar.

I en tid av digitalisering är bredbandsuppkoppling centralt för att kunna ta del av de olika informationsflödena. Genom att möjligheterna för bredband i hela Sverige öppnas upp skapas nya möjligheter till både kommunikation och företagande. Sverige behöver bra mobila och digitala kommunikationer med god geografisk täckning som har en tillräcklig kapacitet när allt fler använder mobil och digital teknik.

Sverige ska därför ha en digital uppkoppling i världsklass. Bredband och annan digital uppkoppling är i dag en lika viktig del i infrastrukturen som el- och vägnäten. En god utbyggnad är viktigt för såväl privatpersoner som företag och oerhört viktigt för regional tillväxt. Glesbygden måste få bättre it-kapacitet och statens huvudsakliga uppgift bör vara att skapa förutsättningar genom att undanröja hinder för utvecklingen, men även att stötta där lönsamheten i utbyggnad är bristfällig.

Fungerande grundläggande samhällsservice

Det ska vara möjligt att bo och arbeta var man vill och samtidigt ha tillgång till en fungerande grundläggande samhällsservice på rimligt avstånd. Detta gäller såväl myndigheter som kommunal och kommersiell service. På landsbygden har framför allt servicelösningar som bygger på lokala förutsättningar och samverkan med företagare och civilsamhället möjlighet att bli långsiktiga och bärkraftiga.

Det är viktigt att statens service till medborgarna som successivt har försvunnit från stora delar av landet, t.ex. polisen, Arbetsförmedlingen och Migrationsverket, i möjligaste mån upprätthålls. För att kunna erbjuda en god kvalitet och effektivitet kan detta ske i en gemensam organisation så som beslutats i lokala servicecenter i enlighet med det s.k. januariavtalet.

Det är också fortsatt viktigt med god tillgång till posttjänster och digital infrastruktur för att människor ska kunna bo och verka i hela landet. Även om företag är internetbaserade kommer de inte ifrån att de måste använda posttjänster för att leverera och frakta

varor. Det är därför viktigt för företagen och enskilda att det finns väl fungerande posttjänster i Sverige.

Ett hållbart Sverige för människor, djur och natur

Jordbruket ger jobb, mat och biologisk mångfald. Fler människor i världen får bra mat med hjälp av marknadskrafter, frihandel och hållbar produktion. I Sverige vill vi att hela landets utvecklingskraft tas till vara. Jordbruksföretag är viktiga för en levande landsbygd, för arbetstillfällena, för den biologiska mångfalden och för att vi ska ha bra mat på bordet.

Som liberaler tror vi på marknaden i stället för på stöd och subventioner. Genom frihandel och hållbar produktion får fler i världen tillgång till bra mat. Forskning och utveckling driver på. Bioteknik (GMO) kan bidra till bättre skördar och näringsinnehåll. För att förbättra för svenskt jordbruk vill vi sänka skatten på jobb och företagande.

Den svenska livsmedelsproduktionen skulle med en mer företagsvänlig politik ha goda förutsättningar att utvecklas där det svenska jordbrukets fördelar bättre tas till vara. Sverige har EU:s bästa djurskydd, låg användning av antibiotika, stor miljöhänsyn och ett smittskydd i världsklass. Livsmedelsförädlingen är en sektor med stor geografisk spridning, vilket gör att branschen kan bidra till att skapa arbetstillfällena i hela landet. Den matbaserade turismen är också en viktig sektor som kan ge ökade möjligheter till fler jobb och stärka Sveriges position som matnation.

Liberalerna värnar äganderätten. Miljö- och naturvårdsinsatser ska genomföras i god dialog med markägare som har förvaltat och skött sin skog och jord genom många generationer. Vi ser positivt på utveckling av LIS-områden för att öka attraktiviteten till bosättning på landsbygden, men dessutom behövs en grundläggande översyn av strandskyddsreglerna. Småskalig kraftproduktion ska ha tillstånd enligt miljöbalken, men det är orimligt att den prövas efter samma mall som storskalig produktion.

Kultur är en investering för framtiden

Att skapa utrymme för kvalitetskultur i hela landet är en viktig kulturpolitisk uppgift. Det offentliga stödet till kulturen kommer från både stat, regioner, landsting och kommuner. Alla offentliga aktörer har ansvar för att tillskapa goda möjligheter för ett rikt kulturliv med både bredd och djup. I detta har kultursamverkansmodellen en nyckelroll.

Kulturpolitiken bör i princip vara generell. Selektiva urvalsprinciper måste tillämpas restriktivt. Det nationella stödet bör fördelas med större förtroende för de lokala och regionala kompetenserna. Det statliga kulturstödet måste också präglas av långsiktighet. En liberal uppgift i alla kommuner är att ta ansvar för att medborgarna får en god tillgång till ett rikt kulturliv i hela landet.

Johan Pehrson (L)

Maria Nilsson (L)

Tina Acketoft (L)

Lina Nordquist (L)

Maria Arnholm (L)

Gulan Avci (L)

Juno Blom (L)

Joar Forssell (L)

Roger Haddad (L)

Fredrik Malm (L)

Mats Persson (L)

Barbro Westerholm (L)

Jan Björklund (L)

Bengt Eliasson (L)

Helena Gellerman (L)

Robert Hannah (L)

Christer Nylander (L)

Arman Teimouri (L)

Allan Widman (L)